شهید سلیمانی در همان سال‌های اول جنگ مثلا بعد از عملیات فتح‌المبین که هنوز شش هفت ماهی بیشتر از فرماندهی‌اش بر لشکر ثارا... نمی‌گذشت، در کرمان و در مسجد با مردم صحبت می‌کند و به مردم گزارش می‌دهد. همزمان به خانواده تک‌تک شهدا سر می‌زند و در تشییع جنازه شهدا شرکت می‌کند. یعنی خودش را جزئی از اجتماع می‌بیند. پس فعالیت‌های اجتماعی حاج‌قاسم هم از همان زمان جنگ شروع می‌شود و در اوج جنگ از اجتماع غافل نمی‌شود.

بعد از اتمام دفاع‌مقدس اولین کسی که در جمهوری اسلامی به‌فکر ثبت وقایع جنگ می‌افتد، حاج‌قاسم است. در همان یکی دو سال اول بعد از جنگ، پیشنهاد می‌کند مرکزی برای ثبت وقایع جنگ در کرمان تشکیل شود. این پیشنهاد را به استاندار و امام جمعه وقت ارائه می‌دهد و هیأت امنایی متشکل از استاندار و امام جمعه و خود او به‌عنوان فرمانده لشکر و تعدادی دیگر شکل می‌گیرد و اولین موسسه حفظ آثار دفاع‌مقدس در کرمان تشکیل می‌شود. این موضوع برای قبل از شکل‌گیری بنیاد حفظ آثار در تهران است. همین موسسه سرآغاز ثبت وقایع جنگ در استان کرمان می‌شود.

فعالیت فرهنگی و تامین امنیت

در بحث مقابله با اشرار شرق کشور که شهید سلیمانی در اویل دهه ۷۰ به آن ورود می‌کند، باز نگاه فرهنگی و اجتماعی او را می‌بینیم.

شرارت و ناامنی از کم‌سوادی و جهالت مردم منطقه نشات می‌گرفت. لذا آگاه‌سازی عمومی نسبت به مسائل مختلف، جزء مهمی از موضوع مبارزه با شرارت بود. از همین‌جاست که حاج‌قاسم برای تامین امنیت در کنار مسائل نظامی، اقدامات فرهنگی و اجتماعی گسترده‌ای انجام می‌دهد.

اشرار عمدتا از دل خانواده‌های فقیر جنوب شرق کشور بودند و فقرشان باعث می‌شد بخشی از آنها به سمت شرارت بروند. حاج‌قاسم یکی از کارهایی که کرد به بحث امرار معاش اینها توجه ویژه کرد. این مسأله از کارهای تاثیرگذار حاجی است که حتی خود اشرار و خیلی از کسانی که تواب بودند به آن اشاره می‌کنند به این‌که حاج‌قاسم زمینه مشاغل آبرومندی برای اینها فراهم کرد.

احرار، نام طرحی بود که شهید سلیمانی برای اشتغال مناسب اشرار تواب ارائه داده بود. در این طرح، چاه‌های آب و زمین‌های کشاورزی به افرادی واگذار می‌شد که قصد داشتند کار خلاف را کنار بگذارند و به جای شرارت به امور کشاورزی ورود کنند و اقتصاد سالم منطقه را ارتقا دهند. یعنی یک شرور تواب به جای این‌که با قاچاق امرار معاش کند، می‌آمد در طرح احرار امکانات کشاورزی می‌گرفت و به آبادانی و رشد اقتصادی و اشتغال‌زایی منطقه کمک می‌کرد.

در همین طرح احرار بود که حاج‌قاسم مجوز ۳۰۰ حلقه چاه آب را گرفت و زمین‌هایی را به سران اشرار منطقه واگذار کرد. اینها را از دل کوه‌ها برگرداند کنار خانواده‌های‌شان، در عین این‌که برای خانواده‌های‌شان امکان زندگی کامل‌تری نزدیک به شهرها به وجود آمد، امکان تحصیلات برای فرزندان اینها فراهم شد، خیلی از این کسانی که به عنوان تواب اسم‌شان را می‌بریم، بچه‌های‌شان بعدها تحصیلات دانشگاهی را هم پشت سرگذاشتند. همین‌طور حاج‌قاسم تلاش گسترده‌ای در بحث برق‌رسانی در منطقه انجام داد. وقتی او در جلسه شورای اداری استان صحبت می‌کرد، همه ادارات را مکلف می‌کرد که بیایند در حوزه‌های اختیارات خودشان به این مجموعه کمک کنند یا در رساندن آب سالم به مناطق محروم. الان خیلی از روستاها آب بهداشتی‌شان را مدیون پیگیری‌های حاج‌قاسم در آن مقطع هستند.

بنابراین حاج‌قاسم برای ایجاد امنیت، اول آسیب‌های امنیتی را بررسی کرد و گذشته از اقدامات نظامی، در مباحث فرهنگی، اجتماعی و به تبع آن مسائل اقتصادی ورود کرد. می‌گفت اگر شما زندگی سالم را فراهم نکنید خودبه‌خود طرف مقابل سمت کارهای خلاف می‌رود. لذا می‌نشست با مردم و حتی اشرار صحبت می‌کرد. یکی از مهم‌ترین اشرار منطقه «عیدوک» بود. حاج‌قاسم با او هم وارد بحث و گفت‌وگو شد. فیلمی وجود دارد که حاجی می‌نشیند با مادر عیدوک صحبت و مشکلات را بیان می‌کند. خلاف‌های پسرش را می‌گوید و خود خانواده‌ها را مشارکت می‌دهد در تسلیم شدن اشرار. همزمان که در منطقه ورود می‌کرد، با مردم ارتباط چهره به چهره داشت.

گفتمان ایجاد می‌کرد و اعتمادسازی انجام می‌داد. وقتی می‌خواهید در اجتماعی حکمرانی بکنید، اولین مرتبه‌اش، اعتمادسازی مردم نسبت به حاکمیت است و حاج‌قاسم این کار را کرده بود. این اعتمادسازی ناشی از صداقت و رفتار صادقانه با مردم بود. او چون خودش یک زندگی عشایری و تحصیلات در شرایط سخت را تجربه کرده بود، به همین دلیل نوعی همذات‌پنداری با جامعه داشت و این موضوع کمک می‌کرد که درد آن مردم را بهتر بفهمد.

داده‌نما

۴۰ — فرار اسرائیل

خرداد ۱۳۷۹ اولین شکست اسرائیل در منطقه و فرار از جنوب لبنان

۴۱ — مقابله با متجاوز

حمایت از مردم عراق و افغانستان در برابر تجاوز نیروهای اشغالگر آمریکا

۴۲ — جنگ تموز

حمایت از مردم لبنان در جنگ ۳۳ روزه

۴۳ — غزه

حمایت از مردم غزه در جنگ ۲۲ روزه با رژیم اشغالگر قدس